A tudományos módszer

Az objektív valóság megismerése csak a tudományos módszerrel és a tudományos világnézettel együtt lehetséges, ennek nincs alternatívája, mert az állításai valódiságát a gyakorlattal, a tapasztalattal a valóságban ellenőrzi.

A tudományos világnézet legfejlettebb formája a dialektikus és történelmi materializmus, ez a gondolkodó emberek, a kommunisták, a marxizmus-leninizmus világnézete.

Aki a tudományos világnézetet híveit a kommunistákat támadja az egyben a tudományos módszert is támadja, mert elkerülhetetlenül az idealizmus útján kénytelen járni.

Az idealizmus és a tudományos világnézet összeegyeztethetetlen. Az idealista világnézetű ember nem lehet következetesen a tudományos módszer híve, mert a képzelete rabja és ahhoz igyekszik igazítani állításait, így könnyen a hamis útra tévedve jár, a képzeletében létező világot valóságosnak tartja.

A következetesen objektív tudomány szerint az objektíven létező világ materiális természetű, minden létező az anyag, aminek a mozgása, változása, fejlődése dialektikusan mindörökké a térben és az időben csak a természet törvényei szerint történik. A tudományos módszer erre támaszkodik.

A valamely módon észlelt jelenség, ami az ismert törvényekkel nem vagy nem kielégítően magyarázható meg az még ismeretlen vagy részben ismert, a képzelet által készült magyarázat az nem tudományos értékű, ha a valóság nem igazolja.

A megfigyelésre, a képzeletre, a tudomány eredményeire, a tapasztalatra, a kísérletre, a modellezésre, stb. támaszkodó következtetést az objektív igazsága érdekében a tudományos módszerrel a valóságban ellenőrizni kell. A bizonyításig azonban legfeljebb csak hipotézis, fantázia még.

„Tudomány: a társadalmi tudat egyik formája, szisztematizált ismeretek történelmi-

leg kialakult rendszere, melyeknek igazságát a társadalmi gyakorlat állandóan ellenőrzi és pontosabbá teszi, korrigálja.

A tudományos ismeret ereje általánosságában, egyetemességében, szükségszerűségében és objektív igazságában van … A tudomány feladata nemcsak az, hogy megmagyarázza a létezőt, a már meglevőt, hanem az is, hogy az objektív törvények ismerete alapján előre lássa a jövőt. … A tudományos megismerés dialektikája, hogy az új felfedezések és elméletek nem szüntetik meg a korábbi eredményeket, nem tagadják azok objektív igazságát, csupán pontosabban körvonalazzák alkalmazhatóságuk határait és határozzák meg helyüket a tudományos ismeretek általános rendszerében.

A tudomány szoros kapcsolatban van a filozófiai világnézettel, amely felvértezi az objektív világ legáltalánosabb fejlődéstörvényeivel, az ismeretelmélettel és a kutatás módszereivel.

A filozófia korszerű formája a dialektikus materializmus, amely alkalmas arra, hogy helyesen általánosítsa a tudomány adatait, és arra, hogy a tudományos kutatás korszerű módszertani alapja legyen.“

A tudományos módszer folyamata.

”

1: Vizsgáld meg valamilyen szempontból az univerzumot.

2: Találj ki egy hipotézist, ami összeegyeztethető a tapasztalataiddal.

3: A hipotézis segítségével adj előrejelzéseket.

4: Teszteld az előrejelzéseket kísérletekkel vagy további megfigyelésekkel.

5: Változtasd meg a hipotézist az eredményeknek megfelelően.

6: Folytasd a 3. lépéstől.“

A tudományos módszer lényege tömören

A megfigyelt jelenségre vagy következtetésre épülő hipotézist szigorúan objektív, tudományos módszerekkel vizsgáljuk meg. Ha a tapasztalatok mást mutatnak, a feltevést módosítjuk, és az ellenőrzést újra elvégezzük. Ez a ciklus addig ismétlődik, amíg el nem jutunk a valóságnak megfelelő eredményhez – ha pedig ez nem sikerül, a feltételezést elvetjük.

Az ezen a módszeren alapuló meggyőződés a tudományos hit. Ez nem vakhit vagy hiszékenység, hanem a tudományos módszer objektivitásába és hitelességébe vetett tudatos bizalom; lényegében a módszer érvényességének elfogadása.

Ahhoz, hogy ez a bizalom megalapozott maradjon, a tudománynak következetesen a valóságból kell kiindulnia és végül oda kell visszajutnia: állításainak vagy közvetlenül ellenőrizhetőnek, vagy a meglévő ismeretek alapján logikusan levezethetőnek vagy a gyakorlatban megvalósíthatónak kell lenniük.

Azonban nem lehet minden hipotézist a körülmények miatt közvetlenül ellenőrizni, de az állítások elfogadásához a következetesen objektív tudomány eredményeire lehet támaszkodni. A csillagokban lejátszódó folyamatokat, a világ keletkezését, méretét, stb. csak a tudomány eredményeire támaszkodva lehet bizonyítani, elfogadni, közvetlenül nem vizsgálhatók. Nem vizsgálható az isten és a szellemvilág sem, azonban a következetesen objektív tudomány szerint semmi nyoma sincs, ezért a fantázia világá-

ba tartozik.

A tudományos hit nem hiszékenység, mint a vallás, hanem bizalom a tudományos módszerrel igazolt, a valóságban ellenőrzött és újból ellenőrizhető állítások elfogadására. A hétköznapi és a tudományos életben a tudományos állításokat a körülmények miatt általában nem lehet közvetlenül ellenőrizni, azonban a tudományos hit a tudományos módszer és világnézete miatt megbízható, még akkor is, ha nem tökéletes, állításai változnak, módosulnak a fejlődéssel, de ennél jobb nincs.

Az idealizmus és a vallás nem támaszkodik következetesen a tudományos módszerre és világnézetre, sőt, bár a állításai bizonyítására a tudomány eredményeit is felhasználja.

A tudományos bizonyítás folyamata az észleléssel vagy a tudomány eredményeire alapozott következtetéssel kezdődik, amiről modell, magyarázat, hipotézis készíthető. Ezt követi a hipotézis ellenőrzése, majd a modell, a hipotézis szükség szerinti módosítása és ennek újabb ellenőrzése, egészen az elfogadható, az objektív valóságot tükröző magyarázatig. A tudományos hit ereje ebben van, az állításai a valóságban ellenőrizhetően léteznek.

A következetesen objektív tudományos módszer

A következetesen objektív tudományos módszer lényege, hogy a jelenségeket, a világot úgy magyarázza meg, hogy az bizonyíthatóan, ellenőrizhetően megfeleljen az objektív valóságnak, a tapasztalatnak. A tudományos módszer a világ objektív megismerésének egyetlen valóban tudományos módszere, mert eredményeit a valóságnak igazolnia kell, bizonyíthatóan meg kell felelnie az objektív valóságnak, ez az emberiség számára létfontosságú, ha gondolkodó emberré akar válni.

A tudomány célja az objektíven létező anyagi világ megismerése, ami az emberiség számára a létfeltételek megteremtése és a létének a biztosítása miatt szükséges. Erre hatékonyan, eredményesen azonban csak a következetesen objektív tudományos módszer alkalmas. Mert megállapításainak, eredményeinek nem csak a képzeletben, hanem az objektív valóságban ellenőrizhetően, bizonyíthatóan léteznie, működnie vagy megvalósíthatónak kell lennie.

A következetesen objektív tudományos módszer következetesen az objektív valóságra támaszkodik és az eredményeit, a megállapításait, a következtetéseit a valóságban ellenőrzi, azonban ez csak a következetesen objektív tudományos világnézetre alapozottan lehet valóban tudományos módszer, a gondolkodó emberré váláshoz, a kommunizmushoz csak így lehet eljutni.

A következetesen objektív tudományos világnézet és a következetesen objektív tudományos módszer együtt létezik, egymásra támaszkodik, az egyik a másik nélkül értelmetlen. Ez a legfejlettebb módszer az objektív világ megismerésére, ezért ez a valódi tudomány. A következetesen objektív tudományos világnézet a világról alkotott képet a következetesen objektív tudományos módszer eredményeire alapozza és felhasználja az emberiség tapasztalatait, a civilizáció értékeit.

A világ megismerése csak a tudományos világnézettel lehetséges

A valóság megfejtésére a dialektikus materializmus következetesen objektív tudományos világnézete azért alkalmas, mert az ezen alapuló megállapítások a valóságban

ellenőrizhetően bizonyíthatóan működnek.

A dialektikus materializmus az objektív valóság megismerésének tudománya, következetesen objektív tudományos világnézet.

A világról az érzékszervek által a tudatban tükröződő szubjektíven kialakuló (világ)kép és az objektív valóság eltérhet egymástól. Ez gyakran megtörténik, ha a magyarázatra a gondolkodás letér a következetesen objektív tudományos útról és a képzelet az úr.

A minden emberben meglévő idealizmus hajlam, a képzelőképesség a gondolkodó anyag fontos képessége, tulajdonsága, de csínján kell vele bánni.

A világ a tapasztalat és a tudomány szerint az emberi szubjektumoktól függetlenül létezik, amit eredményesen csak a következetesen objektív tudományos módszerrel és világnézettel lehet megismerni.

Ez a célja a következetesen objektív tudományos módszernek. Erre alapul a marxizmus-leninizmus tudományos világnézete.

A dialektikus materializmus a világot következetesen az objektív tudományos módszerrel vizsgálja, az idealizmus azonban megmarad a képzeletvilágban, a fantázia birodalmában.

Filozófiai kislexikon

A dialektikus materializmus sarkköve a világ anyagi természetéről szóló tan, az a felfogás, amely szerint nincs a világon semmi más, mint anyag, mozgásának és változásának immanens törvényeivel. A dialektikus materializmus a vallás és az idealista filozófia gyökeres, antagonisztikus ellentéte. A dialektikus materializmus feltárja az anyag mozgásának és változásának, az alacsonyabb rendű formákból magasabb rendű formákba való átmenetének törvényeit (dialektika).

Az anyag, a tér és az idő modern fizikai elméletei, amelyek elismerik az anyag minden fajtájának változékonyságát és az anyagi részecskék kimeríthetetlen képességét a minőségi átalakulásra, nemcsak hogy teljes összhangban állnak a dialektikus materializmussal, hanem a szükséges filozófiai eszméket és módszertani elveket is csak abból meríthetik.

Marxista fogalomlexikon

Világnézet: a környező világról alkotott nézetek, fogalmak és képzetek rendszere. A világnézet a szó tágabb értelmében magában foglalja az ember környező világra vonatkozó nézeteinek összességét: a filozófiai, a társadalmi-politikai, az etikai, esztétikai, természettudományos és egyéb nézeteit. Szorosabb értelemben minden világnézet alapvető részét a filozófiai kérdések alkotják. A világnézet legfőbb kérdése a filozófiai alapkérdése. Ennek eldöntésétől függően különböztethető meg a világnézet két alapvető válfaja, a materialista és az idealista világnézet.

A gondolkodás mint logikai tevékenység sokféle formában valósul meg: az indukció és dedukció, analízis és szintézis, hipotézis- és elméletalkotás stb. révén. Jelentős szerepük van a megismerésben a képzelőerőnek, az alkotó fantáziának, az intuíció-

nak, mert lehetővé teszik, hogy tapasztalati adatok alapján széles körűen általánosítsuk a dolgok természetéről nyert képzeteinket. Ámde a gondolkodás során kialakított eszmék, gondolatok még szubjektívek, nyitva áll még a kérdés: megfelelnek-e a valóságnak. … Csak akkor beszélhetünk a nézetek, ismeretek, elméletek igaz voltáról, ha a társadalmi-termelési gyakorlat igazolja, hogy megfelelnek a valóságnak. Lenin ezt írta: ”Az eleven szemlélettől az absztrakt gondolkodáshoz, és ettől a gyakorlathoz – ez az igazság megismerésének dialektikus útja”.

Az emberi tudattól függetlenül létező anyag

Minden ami létezik, bármilyen a formája is, az anyag, más nincs, ez a tudományos világnézet állítása. Az anyag alapvető tulajdonsága, hogy mindörökké mozgásban, változásban létezik. A világegyetemben létező formák, a csillagok, a galaxisok, az élővilág, a gondolkodó anyag az ember is a véletlen kölcsönhatásokban fejlődtek ki (kivétel a gondolkodó anyag tevékenységével létrejött formák). Az anyag a tudományos világnézet szerint az emberi tudattól függetlenül önmagától megállíthatatlanul mindörökké mozog, változik, fejlődik, minden tudatos ok és cél nélkül is.

Tudományosan az anyag létére, mozgására, változására nem mutatható ki semmilyen kezdeti ok, semmilyen tudatos végcél, a képzeletre alapozott, a valóságtól elrugaszkodott, a tudományos módszert és világnézetet nélkülöző idealista és vallásos magyarázat nem tudományos értékű. Egyedül a gondolkodó anyag képes tudatos okkal és céllal a neki megfelelő formákat létrehozni, a többi élőlényre és anyagi formára nem ez a jellemző.

A következetesen objektív tudományos világnézet szerint a természetben, a világegyetemben lévő anyagon kívül más nincs, a világegyetemen kívüliről, a természetfelettiről pedig csak a tudománytalan spekuláció létezik. A tudományos világnézet szerint az anyag az emberi tudattól függetlenül létező objektív valóság.

Filozófiai kislexikon

anyag: materialista filozófia alapkategóriája, az emberi tudattól függetlenül létező objektív valóság megjelölésére szolgáló filozófiai absztrakció. … „Az anyag, a matéria nem egyéb, mint az anyagok összessége, amelyből ezt a fogalmat elvonatkoztatták az olyan szavak, mint anyag és mozgás nem egyebek, mint rövidítések, amelyekbe sok különböző érzékileg észlelhető dolgot összefoglalunk közös tulajdonságaik szerint.” (Marx—Engels Művei 20. köt. 508. old.) … Az anyag lenini meghatározása a következő „Az anyag filozófiai kategória, amely az érzeteinkben feltáruló, érzeteinkkel lemásolt, lefényképezett, visszatükrözött, érzeteinktől függetlenül létező, objektív valóság megjelölésére szolgál.” (Lenin összes Művei. 18. köt. 116. old.)

Marxista fogalomlexikon

Az idealizmus a valóságos emberi megismerés talaján keletkezik, annak bonyolult, ellentmondásos voltából fakad. Magában a megismerési folyamatban benne rejlik annak lehetősége, hogy az ember érzeteit, fogalmaik elszakítsák a reális dolgoktól, továbbá, hogy a képzelet eltávolodjék az objektív valóságtól. Ez a lehetőség úgy válik valósággá, hogy a megismerés egy-valamely vonását, oldalát, határát egyoldalúan el-

túlozva elszakítják az anyagtól, a természettől, és abszolutizálják. … Az idealizmus ismeretelméleti gyökerei szorosan összefonódnak azokkal az osztálygyökerekkel, amelyek nemcsak kialakították, de meg is szilárdították az idealista világnézetet a kizsákmányoló osztályok érdekében.

Az objektív valóság megismerése

Az objektív valóság megismerése csak a tudományos módszerrel és a tudományos világnézettel együtt lehetséges, ennek nincs alternatívája. A tudományos világnézet legfejlettebb formája a dialektikus és történelmi materializmus, a gondolkodó emberek, a kommunisták, a marxizmus-leninizmus világnézete. Aki a tudományos világnézetet támadja az a tudományos módszert is támadja.

A valamely módon észlelt jelenség, ami az ismert törvényekkel nem vagy nem kielégítően magyarázható meg az még ismeretlen vagy részben ismert, de nem csoda, nem a természetfeletti kitalált valami műve, mert ilyet nem ismer a tudomány.

A tudomány eredményeire, a tapasztalatra, a kísérletre, a modellezésre, stb. támaszkodó következtetést, hipotézist az objektív igazsága érdekében a tudományos módszerrel a valóságban ellenőrizni kell.

Amely állítás, hipotézis, magyarázat, képzelet, spekuláció, stb. az objektív valóságban a tudományos módszerrel megtalálható, észlelhető, következtethető, megvalósítható, bizonyítható, akkor az az objektív igazság.

Amely jelenség jellemzője, hogy nincs rá következetesen objektív tudományos magyarázat vagy csak részben ismert, az még a felfedezésre, módosításra, pontosításra vár. A megfejtésére tudományos értékű spekulációval, a képzelőerővel, a tudomány által bizonyított alapokra támaszkodva tudományos értékű hipotézis már készíthető róla, amit azonban a valóságban a tudományos módszerrel ellenőrizni kell. Ha ez a hipotézis, spekuláció, magyarázat, képzelet hibás, a valóságnak nem felel meg, akkor a módosítása szükséges vagy akár el is kell vetni azt.

Filozófiai kislexikon

igazság: az objektív valóság történetileg adekvát visszatükrözése, amikor a megismerő szubjektum az objektumot, a megismerés tárgyát úgy reprodukálja, ahogyan az a tudaton kívül és tőle függetlenül létezik, a társadalmi gyakorlat által ellenőrzött emberi képzetek, fogalmak, ítéletek, következtetések, elméletek objektív tartalma.

objektív valóság: az anyagi világmindenség a maga teljességében, valamennyi formájában és megnyilvánulásában. Az objektív valóság az alapvető gnoszeológiai kérdés aspektusában vizsgálva az emberi tudattól függetlenül és vele szemben elsődlegesként létezik.

Ismeretelmélet (gnoszeológia, episztemológia): a filozófia része, amely a megismerés természetének és lehetőségeinek, az ismeret valósághoz való viszonyának problémáit, a megismerés általános előfeltételeit, illetve hitelességének és igazságának kritériumait tanulmányozza.

„Az ismeretelmélet, vagy más néven episztemológia (a görög ἐπιστήμη episztémé – tudás és a λογος logosz – elmélet szavakból), valamint gnoszeológia (a görög γνῶσις gnószisz – ismeret és a λογος logosz – elmélet szavakból) a filozófia egyik

ága és tudománya, amely a megismerés feltételeivel, határaival foglalkozik. A megismerés módszereit igyekszik meghatározni, a tudományok alapjait vizsgálja. Azt kutatja, hogy mi a tudás, illetve hogy mi a tudás megszerzésének legbiztonságosabb útja. Témájába a megismerés szubjektuma és objektuma egyaránt beletartozik. … Akkor mondjuk, hogy egy hitünk tudás, ha az igazolt és igaz. Magyarul a tudás: igazolt igaz hit."

Csak az anyag létezik

Minden, valami, bármi, ami a következetesen objektív tudományos módszerrel bizonyíthatóan létezik, következtethető, létrehozható, bármilyen a megjelenési formája, az maga az anyag, az „csak" az anyag, sem több, sem kevesebb vagy az anyag mozgásának az eredménye. Ilyen a gondolat is, a gondolkodó anyag működésének az eredménye.

A következetesen objektív tudomány következtetése szerint az anyag mindörökké mozgásban változásban, a végtelen térben, a végtelen időben létezik és csak a természet törvényeinek engedelmeskedik. Más valami objektíven létezőre nincs következetesen objektív tudományos magyarázat, ezért ezt kell elfogadni az objektív valóságnak, a világ megismerésének ez a kiindulópontja, ez a materializmus alapja. Ennek legfejlettebb formája a dialektikus és történelmi materializmus.

A mindörökké mozgásban változásban létező anyagon kívül a következetesen objektív tudomány szerint más nincs, így ami létezik az az anyag fejlődésének eredménye, a csillagok, a galaxisok, az univerzum az élővilág és az ember is, de nem minden forma jöhet létre a véletlen kölcsönhatások alapján. A gondolkodó anyag az ember képes létrehozni olyan formákat is, ami a természetben nem jön létre a véletlen alapján.

Minden létező az anyag, ha bizonyíthatóan, észlelhetően létezne az eddig ismerteken kívül valami más, akkor azt is az anyagi világ részeként kellene értelmeznünk, még ha ismeretlen törvényeknek engedelmeskedne, más építőkövekből, másként épülne fel, hiszen a létezés alapja az anyag.

Így bármi, ami észlelhető, az vagy maga az anyag, vagy annak mozgásából és szervezettségéből fakadó termék. Ami tudományosan nem igazolható, az a képzelet birodalma mindaddig, amíg az ismeretek bővülése az objektív valóság részévé nem teszi.

Marxista fogalomlexikon

Dialektikus Materializmus: tudományos filozófiai világnézet, a marxizmus egyik alkotórésze, filozófiai alapja. A dialektikus materializmust Marx és Engels alkotta meg, s Lenin és más marxisták fejlesztették tovább. … A filozófia tárgyát a természet, a társadalom és a gondolkodás fejlődésének legáltalánosabb törvényei alkotják, az objektív világnak és a világ tudati tükrözésének azok a legáltalánosabb elvei és alapjai, amelyek megadják a jelenségek és folyamatok helyes tudományos megközelítését, a valóság értelmezésének, megismerésének és gyakorlati átalakításának módszerét. A dialektikus materializmus sarkköve a világ anyagi természetéről szóló tan, az a felfogás, amely szerint nincs a világon semmi más, mint anyag és az anyag mozgásának és változásának törvényei.

Idő

A természetben alapvetően a véletlen kölcsönhatásokban alakulnak ki és változnak az összetett formák, amelyek keletkeznek, fejlődnek, majd megsemmisülnek, illetve átalakulnak, megfordíthatatlanul ok okozati időrendi sorrendben helyt adva az új formáknak. Alapvetően csak a gondolkodó anyag az ember képes tudatosan formákat létrehozni. Bár egyes állatok (pl. polipok, varjúfélék, főemlősök) szintén mutatnak tudatos eszközhasználatot és tervezést.

Az idő az anyag térbeli mozgása változása az egyik formából, állapotból a másikba mindig egyirányú, a múltból a jelenen át a jövő felé tart ok-okozat sorrendben. Így az anyag visszarendeződése az előző állapotba a múltba is csak a jelenből a jövőbe történhet.

Az anyag megállíthatatlanul a múltból a jelenen keresztül a jövő felé egy irányában, mindörökké állandó mozgásban, az egymásután következő állapotváltozásban van, ez a jelenség az idő.

Tehát objektíven az idő is mindörökké létezik, még akkor is, ha relatíve bárhogyan alakul, mert az anyag valamilyen formában mindig mozgásban változásban van. A mindörökké létező anyag, a mozgás, a tér, az idő egymástól elválaszthatatlan objektív valóság. Másra nincs következetesen objektív tudományos megfigyelés, következtetés, a tapasztalat is ezt bizonyítja. Ha van mozgás, márpedig az anyag mindörökké mozgásban van, akkor az idő is a mindörökké létező.

Marxista fogalomlexikon

Okság: filozófiai kategória olyan jelenségek szükségszerű összefüggésének megjelölésére, melyek közül az egyik (az ok) kiváltja a másikat (az okozatot). … Az okság kérdésében éles harc folyik a materializmus és az idealizmus között. A materializmus szerint az okság objektív és egyetemes jellegű, az oksági összefüggések pedig tudatunkon kívül és tőle függetlenül létező dolgok közötti összefüggések.

Idő és Tér: az anyag alapvető létezési formái. … A materializmus az időt és a teret objektív jellegűnek tartja, tagadja az időn és téren kívüli létet. Az idő és tér elválaszthatatlan az anyagtól. Ebben nyilvánul meg egyetemes jellegük. A térnek három dimenziója van, az időnek pedig csak egy; a tér az egyidejűleg létező objektumok elhelyezkedésének rendjét fejezi ki, az idő pedig az egymást követő jelenségek egymásutániságát. Az idő visszafordíthatatlan, vagyis minden anyagi folyamat egyetlen irányban fejlődik: a múltból a jövő felé A dialektikus materializmus nem az időnek és a térnek a mozgó anyaggal való egyszerű kapcsolatából indul ki, hanem abból, hogy az anyagi mozgás az idő és tér lényege, tartalma, s hogy következésképpen az anyag, a mozgás, az idő és a tér elválaszthatatlan egymástól. Ezt az eszmét megerősítette a modern fizika.

Következetesen objektív tudomány

„A tudomány a bennünket körülvevő világ megismerésére irányuló tevékenység és az ezen tevékenység során szerzett igazolt (tesztelt vagy bizonyított) ismeretek gondolati rendszere. A tevékenységnek bárki által megismételhetőnek kell lennie és végeredményben azonos eredményre kell vezetnie ahhoz, hogy az eredményt tudomá-

nyos eredménynek nevezhessük.“

A következetesen objektív tudomány nem fedezte fel a természetfelettit, a szellemvilágot, az istent, ilyenek nem léteznek, mert az objektív valóságban nyomuk sincs. A természetben, a világegyetemben lévő anyagon kívül más nincs, a világegyetemen kívüliről, a természetfelettiről pedig csak a tudománytalan, ellenőrizhetetlen, bizonyíthatatlan spekuláció létezik.

A világ és a benne lévő formák a tapasztalat, az eddigi következetesen objektív tudományos megfigyelések és következtetések szerint a megfigyelőtől függetlenül léteznek, másra nincs objektív, a valóságnak megfelelő megfigyelés, tapasztalat és következetesen a tudományos módszerre alapozott magyarázat.

A következetesen objektív tudomány a dialektikus materializmusra alapozva objektíven, az emberi szubjektumtól függetlenül létező világot vizsgálja, tanulmányozza, ezen az alapon hozza létre megállapításait, aminek a valóságban bizonyíthatóan, ellenőrizhetően léteznie, működnie vagy megvalósíthatónak kell lennie. Következtetéseinek következetesen a tudomány eredményeire, a megfigyelésre, a tapasztalatra kell támaszkodnia, amit az objektíven létező világban a tudományos módszerrel ellenőrizni kell.

Következtetés, hipotézis, tudomány

Valami létének állítása csak akkor tekinthető objektív igazságnak, ha az bizonyíthatóan megtalálható, megvalósítható a valóságban. A következetesen objektív tudomány eredményeire támaszkodó következtetés mindaddig csupán tudományos hipotézis, amíg a valóságban nem bizonyítják. Ez lehet igaz, de akár hamis vagy pontatlan is, amit kizárólag a tudományos módszerrel lehet igazolni. A tudományos módszer a gyakorlatban ellenőrzi az állításait, ezáltal bizonyítja az objektív igazságot.

Léteznek olyan tudományos következtetéseken alapuló hipotézisek, amelyek közvetlenül talán soha nem bizonyíthatók – mint például a világegyetem keletkezése, pontos mérete, vagy a csillagok belső szerkezete. Ez a megközelítés azonban gyökeresen különbözik az idealizmustól. Míg előbbi következetesen a tudomány igazolt eredményeire és materialista világnézetére támaszkodik, addig az idealizmus megmarad a spekuláció szintjén, elszakad a tudományos módszertantól, és a fantázia birodalmába lép. A képzelet szüleménye – ha nincs valóságos megfelelője – csupán ábránd.

A sok ismeretlen tényező miatt azonban gyakran nehéz eldönteni, mi tartozik már az objektív valósághoz, és mi számít még tisztán a fantázia birodalmának. A következetes, tényeken alapuló világnézet a tudományos módszertanra támaszkodva nyújt biztos támpontot az objektív valóság megismerésében.

Ezen az úton jár a marxizmus-leninizmus, a kommunisták világnézete.

Fogalommeghatározások

- Következtetés: Olyan gondolati művelet, amely során egy vagy több elfogadott ítéletből (premisszából) a logika szabályai szerint egy új ítéletet (zárótételt vagy konklúziót) vezetünk le.
- Premissza: Olyan állítás vagy összefüggés, amelyet igaznak fogadunk el, és amelyből a következtetéseket levonjuk. Filozófiai értelemben a premisszák az érvelés

alapjait képezik, és alátámasztják a konklúziót.

- Hipotézis: Megfigyelt tények magyarázatára felállított, tapasztalati és valószínűségi következtetéseken alapuló, igazolásra váró elv vagy feltevés.
- Tudomány (módszertani megközelítés): A bennünket körülvevő világ megismerésére irányuló tevékenység, valamint az e folyamat során szerzett, igazolt és tesztelt ismeretek gondolati rendszere. Csak a meghatározott tudományos módszerrel végzett megismerési formákat jelenti. Alapfeltétele a megismételhetőség: bárki által, azonos feltételek mellett végrehajtva ugyanarra az eredményre kell vezetnie. Ismeretanyaga folyamatosan bővül, kiegészítve tudásunkat és korrigálva az elavult elemeket.
- Tudomány (társadalmi-filozófiai megközelítés): A társadalmi tudat egyik formája; szisztematizált ismeretek történelmileg kialakult rendszere, amelynek igazságát a társadalmi gyakorlat állandóan ellenőrzi, pontosítja és korrigálja.

A dialektikus materializmus sarkköve a világ anyagi természetéről szóló tan

Az objektíven létező világ a következetesen objektív tudomány szerint materiális, minden ami létezik az anyag, más nincs, ami mindörökké mozgásban, változásban van. Az anyag dialektikusan a természet törvényei szerint kölcsönhatásokban, ellentmondásokban változik, fejlődik. A struktúrák (a formák) keletkeznek, változnak, fejlődnek, elpusztulnak, helyt adva az újnak, a megértéséhez azonban a történetüket is ismerni kell.

A materialista dialektika tudományos világnézetének ismerete elkerülhetetlen a gondolkodó emberré váláshoz. Ez a marxizmus-leninizmus, a gondolkodó emberek világnézete. A kommunizmus megvalósításához, az emberiség megmaradásához ez az egyetlen lehetőség. Az emberiségnek ezen az úton kell járnia, ha meg akar maradni.

A kapitalizmus fejlődése szocializmussá érésével a védelmében fasiszta-kapitalizmussá változott. A világnézete az idealizmussal és a vallással terhelt zavaros, ezért nagyrészt tudománytalan. A kapitalizmus világnézete, erkölcse alkalmatlan a gondolkodó emberré váláshoz.

A kapitalizmus tudománytalan világnézete, az individualista erkölcse, a fasizmussá alakulása a pusztulásba vezetheti az emberiséget. A bér-rabszolgaság fenntartásához azonban a tudományos világnézet és képviselőik a kommunisták ellen kell harcolnia, összefogva az idealizmussal, a vallással.

A marxizmus-leninizmus útján járó kommunisták világnézete a tudomány elért eredményire támaszkodik, ezzel együtt fejlődik tovább.

Marxista fogalomlexikon

A dialektikus materializmus … egységes felfogás alapján átfogja a természet, a társadalom és a gondolkodás egész bonyolult hálózatát, s amely szervesen egyesíti magában a valóság megmagyarázásának és elemzésének filozófiai módszerét a világ gyakorlati-forradalmi megváltozásának eszméjével. …

A dialektikus materializmus sarkköve a világ anyagi természetéről szóló tan, az a felfogás, amely szerint nincs a világon semmi más, mint anyag és az anyag mozgásá-

nak és változásának törvényei. … A dialektikus materializmus engesztelhetetlen ellensége a természetfölötti lényekre vonatkozó különféle elképzeléseknek, bármilyen köntösbe bújtatja is ezeket a vallás és az idealista filozófia.

A dialektikus materializmus által kidolgozott dialektikus fejlődéselmélet (dialektika) rávilágít azokra az általános törvényekre, amelyek folytán az anyag mozgásának és változásának, az alacsonyabb rendű formákból a magasabba rendű formákba való átmenésének a folyamatai végbemennek. …

A dialektikus materializmus, fejlődő tudomány. Elvei és tételei a természettudomány minden nagy felfedezésével, a társadalmi élet formáinak változásával konkretizálódnak, fejlődnek, magukba olvasztva a tudománynak és az emberiség történelmi tapasztalatának új feladatait.

Idegen szavak marxista magyarázattal

dialektikus materializmus: a természet, az emberi társadalom és a gondolkodás egyetemes fejlődéstörvényeiről szóló tan. A marxista-leninista párt világnézete. Dialektikus materializmusnak — Sztálin meghatározása szerint — azért nevezzük, mert nézőpontja, melyből a természet jelenségeit vizsgálja, módszere, mellyel őket tanulmányozza és megismeri dialektikus (lásd: dialektika), elmélete pedig, melynek segítségével a természeti jelenségeket megérti és megmagyarázza — materialisztikus (lásd materializmus). A dialektikus materializmus nem csupán a világ megismerésének, hanem egyben átalakításának forradalmi elmélete: a forradalmi cselekvés vezérfonala. Alkotói Marx és Engels, legjelentősebb továbbfejlesztői Lenin és Sztálin.

A dialektika törvényei

„A dialektika a természet, a társadalom és a gondolkodás legáltalánosabb mozgástörvényeinek összefoglalása. A jelenségeket összefüggéseikben, kölcsönhatásaikban, fejlődésükben, ellentéteik és ellentmondásaik keletkezésében, kifejlődésében, feloldásában, a mennyiségi változások minőségiekbe való átcsapásában vizsgálja a tagadás tagadása alapján. A dialektikus materializmus a fejlődést az ellentétek harca és egysége eredményének tekinti.“

„Fejlődés az anyagi világ jelenségei önmozgásának az alacsonyabb rendűtől (egyszerűbbtől) a magasabb rendű (bonyolultabb, a káros hatásoknak ellenállóbb) felé irányuló folyamata, amely feltárja, realizálja a jelenségek lényegében rejlő belső tendenciákat, s az új létrejöttére vezet.“

A dialektika legfontosabb törvényei: az ellentétek egységének és harcának törvénye (motor), az ellentmondás, a mennyiségi változások átcsapása minőségi változásokba (ugrás), a tagadás tagadásának törvénye (spirál).

Nem tudomány

Nem-tudománynak nevezünk minden olyan állítást, magyarázatot vagy világnézetet, amely nem következetesen a tudományos módszerre épül.

Ilyen az idealizmus és a vallás is, amelyek lényegében a képzelet szintjén maradnak. Bár igyekeznek a tudomány eredményeit saját igazuk bizonyítására felhasználni, ez a kísérletük sikertelen, mivel végül nem jutnak el az objektíven igazolható valósághoz.

Az objektív valóság megismerésére kizárólag a tudományos módszer és világnézet alkalmas, mivel az ebből származó megállapítások a valóságban bármikor ellenőrizhetőek. Valójában csak ezt tekinthetjük valódi tudománynak.

Azok az elméletek, hipotézisek és magyarázatok, amelyek nem következetesen és ellenőrizhetően az objektív valóságra támaszkodnak, nem felelnek meg a tudományos módszernek.

Mivel nem a valóságot tükrözik, nincs tudományos értékük; ezek csupán a képzelet világába tartoznak. Az objektív valóságtól elrugaszkodott, tisztán a képzelet által alkotott rendszereknek tehát nincs tudományos értékük, és nem nevezhetők tudománynak. Ez a spekulatív jelleg határozza meg az idealizmust és a vallást is, amelyek a tudományos világnézet alapvető alternatívái.

A marxizmus-leninizmus talaján álló kommunisták éppen ezt a következetes, objektív és tudományos világnézetet képviselik.

Mivel a világban még sok az ismeretlen, elkerülhetetlen a spekuláció és a hipotézisek jelenléte, így gyakran nehéz meghatározni, melyik állítás tükrözi a tényleges valóságot. Éppen ezért a vizsgálatok és az értékelések során fokozott körültekintésre, vagyis a szigorú tudományos módszer és világnézet következetes alkalmazására van szükség.

Az idealizmus ismeretelméleti gyökerei magában a megismerési folyamatban rejlenek: a tudatos kontroll nélküli elvonatkoztatás (absztrahálás), valamint a külvilág szubjektív tudati leképezése könnyen vezet idealista torzításokhoz.

Társadalmi szempontból az idealizmus a mindenkori hanyatló, a haladással szembeforduló osztályok ideológiája.

Hasonlóan történelmi és társadalmi jelenség a vallás is, amely nem más, mint az embert uraló külső, földi hatalmak fantasztikus visszatükröződése a fejekben, földöntúli formát öltve. Ahogy Marx rávilágított, a vallás a valóságos nyomorúság elleni passzív tiltakozás, a nép ópiuma, amely a jobb élet utáni vágyat a túlvilágba vetíti. Mindezek a képződmények a társadalmi osztályok megszűnésével, a kommunista társadalomban végleg elenyésznek.

Salánki László, 2026.06.17 Maglód